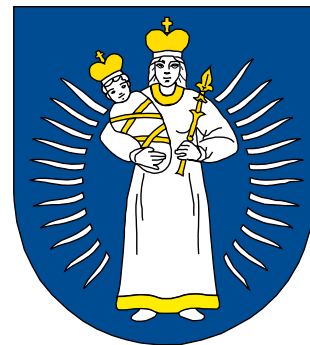

Obecný spravodajca

Spišský Štiavnik XVIII - 2021 2

Vážení spoluobčania !

*„Slová sú načisto
nepostačujúce nato, aby
zachytili tú fantastickú
rozmanitosť udalostí, ktoré
sa v živote dejú.“
Learned Hand*

Naozaj sa mi veľmi ťažko hľadajú slová v tomto ohrozenom čase od posledného vydania nášho Obecného spravodajcu, ktorými by som zodpovedne vedela popísať udalosti, ktoré sa odohrali v našom spoločnom obecnom priestore. Bolo ich naozaj dosť aj napriek obmedzeniam, ku ktorým došlo hneď po Novom roku v súvislosti so zhoršenou epidemiologickou situáciou na Slovensku, ale aj v samotnej obci. Prvoradou prioritou ostalo stanovenie správnych opatrení k vyhlásenej mimoriadnej situácii a predĺženému núdzovému stavu na území SR počas druhej vlny koronavírusu. Najvypuklejšie to bolo v mesiaci február. Dňa 23.2.2021 bolo zvolané mimoriadne zasadnutie Krízového štábu Okresného úradu v Poprade, kde boli zvolané obce Gerla-

chov, Mengusovce, Vyrtník a Spišský Štiavnik. Riešila sa vyhrotená situácia v počte nakazených v rómskych komunitách. Po prehodnotení situácie bolo predstavené jednoznačné stanovisko: situácia sa musí riešiť tak, aby nedošlo k uzavretiu komunit. Riaditeľ poriadkovej polície dal konkrétne pokyny riaditeľom obvodných oddelení PZ a situácia sa začala riešiť oveľa prísnejšími obmedzeniami, sankciami, kontrolami. Do platnosti vošli individuálne opatrenia pre jednotlivé obce a my sme sa snažili mnohé z nich posúvať až k vám prostredníctvom sociálnych pracovníkov, obecného rozhlasu, či obecnej stránky. Situácia v našej obci bola naozaj vážna. Na úrovni nášho krízového štábu obce Spišský Štiavnik sme sa počas tohto obdobia stretli 4 krát. Určite to nebolo príjemné, keď ste mohli spozorovať v obci zvýšenú hliadkovú činnosť policajtov, ale aj príslušníkov ozbrojených síl SR hlavne v rómskej osade. Veľké poďakovanie patrí našej občianskej poriadkovej službe, ktorá sprostredkovala mnohé priestupky hlavne pri porušovaní zákazu vychádzania, tiež pri izolácii pozitívnych osôb a karanténe osôb, ktoré prišli do kontaktu s pozitívnou osobou až na riešenie príslušnými orgánmi. Konkrétne výsledky v našej obci sa ob-

javili až pri testovaní dňa 10.4.2021, keď sme zaznamenali zo 773 otestovaných na našom mobilnom odbernom mieste iba jediného pozitívneho občana. Tiež chcem poďakovať vám všetkým, ktorí ste sa vzorne starali o svojich blízkych, priateľov a známych, či už nakazených kovidom, alebo v povinnej karanténe, pri opatrovaní, zabezpečovaní nákupov a iných potrieb. Poznám z obce skutočne vzácne príklady dobročinných iniciatív, pomoci a úsilia. Som hrdá, že medzi nami sú ľudia, ktorí aj napriek tomu, že riskovali svoje vlastné zdravie i zdravie svojej rodiny, ani na minútku nezaváhali a išli takpovediac do prvej línie. Chcem vyjadriť úprimnú sústrasť všetkým rodinám, ktorí v dôsledku pandémie prišli o svojich milovaných blízkych. Táto strata je nenahraditeľná pre nás všetkých a celá obec určite zdieľa túto bolesť s vami. Viem, že žiť v tejto dobe vôbec nie je jednoduché, preto verím, že sa všetci pokúsime prežiť ju s cieľom preniesť ten najlepší a najdokonalejší pocit na tých, ktorí sú ňou už poznačení. A tak popri riešení všetkých týchto problémov a opatrení sme sa znenazdajky a už vôbec nie podľa počasia našli podľa kalendára v období, ktoré by malo byť hádam najkrajším v roku - v jari. Pre mňa bola
(Pokračovanie na strane 3)

Veľká noc nás
spojila... 2

Podakovanie 3

SODB 4

Zápis detí do 1.
ročníka 5

Postupne otvárame,
pomáhajú nám aj
kloktacie PCR testy 5

Tradičná Veľká noc v
materskej škole 6

108-ročná
oslávkyňa 7

Ako sa rodilo
ochotnícke divadlo v
Spišskom Štiavniku 8

Zopár drobných
postrehov k tomu,
ako sme pletli
košíky 11

Rozhodnutia 12

Spoločenská kronika

I. ŠTVRTROK 2021

Novorodenci

- Jasmína Žigová
- Kryštof Huša
- Natália Miková
- Peter Žiga
- Jana Pešková
- Sofia Žigová
- Lívia Žigová
- Jasmína Žigová
- Samuel Duřovič
- Miroslav Gaži

Blahoželáme jubilantom

60 rokov

- Jozef Benčík, Slnecná
- Marcel Šavel, Mlynská
- Anna Chripková, Slnecná
- Mgr. Viktor Rusiňák, Mlynská
- Ľubomír Čúzy, Priečna

65 rokov

- Eva Kukurová, Mlynská
- Mária Bednáriková, Kláštorňá
- Ján Hudzík, Mlynská
- Ján Tomáš, Hlavná
- Miroslav Javorský, Lúčna
- Darina Králiková, Kláštorňá
- Anna Martinková, Slnecná
- Jozef Fučák, Priečna
- Helena Žigová, Priečna

70 rokov

- Stanislav Mráz, Mlynská

75 rokov

- Pavel Javorský, Priečna
- Ivan Ozábal, Kvetná

80 rokov

- Mária Haluščáková, Priečna
- Jozef Pačaj, Priečna
- Jozef Galovič, Hlavná

85 rokov

- Irena Martinková, Kvetná
- Mária Pemčáková, Hlavná

Opustili nás

- Norbert Malý
- Koloman Čonka
- Marta Tomášová
- Martin Javorský
- Jozef Pačaj, st.
- Jozef Pačaj, ml.
- Jasmína Šarišská
- Ján Šavel
- Ing. Urban Javorský

Demografické údaje
K trvalému pobytu sa v I. štvrtroku 2021 prihlásili siedmi občania, odstúpali sa dvaja obyvatelia.

OR

Veľká noc nás spojila...

V našej malebnej dedinke sme oslávili tohtoročné najväčšie kresťanské sviatky skutočne duchovne. Boli to krásne sviatky, ktoré nám do našich domovov priniesla moderná technika – internet. Slávenie obradov, Zeleného štvrtku, Veľkého piatku, Bielej soboty a Veľkonočnej nedele, sme sledovali so zatajeným dychom, lebo sme boli doma – v našom kostole. Dokonca sme mali možnosť vidieť Obrad svetla, teda požehnanie ohňa a prípravu veľkonočnej sviece, ktorý sme nikdy nevideli. Určite nám zostane dlho v pamäti poklona pri Božom hrobe a bozky na kríži nahradené jarnými kvietkami a kyticami, ktoré doplnili nádhernú výzdobu celého kostola. Ráno, počas Veľkonočnej nedele, sme stáli pred domom s košíkmi plnými dobrôt a čakali na nášho duchovného otca Daniela Šalátu, ktorý nám jedlo posvätil. Tohto roku vymenil kone pod kapotou za živého tátoša aj s pohoničmi. Nič z toho by sa neudialo, keby sa nenašli šikovní a ochotní veriaci, ktorí sa podujali na prípravu a zorganizovanie jednotlivých prenosov. V mene nás všetkých veriach, ktorí sme sa tešili na každú svätú omšu a obrady, by som sa chcela poďakovať duchovnému otcovi, miništrantom, kostolníkom, kantorke, spevákom, lektorke a technickej podpore za kamerou. Verím, že budúročné sviatky budeme môcť oslaviť prítomní v našom chráme.

Martina Mizerová

Posviacka jedla (Autor foto: Martina Mizerová)

Ponúknite rôzne medaily, plakety,
mince, hlavne slovenských
štátnikov a osobností
Hlinka, Štefánik, Pribina

0904 60 74 60

Už viac ako rok sa snažíme odolávať vírusovému ochoreniu COVIDU-19.

Doba, ktorú sme si pred rokom nevedeli predstaviť a vôbec už jej následky. Pandémia COVID-19 zmenila naše životy od základov. Boli a sú ešte aj teraz straty na ľudských životoch, straty v ekonomike a celkovom hospodárstve. Možno nejednému z nás prebehla myšlienka, že treba s tým niečo robiť, ale čo? Šili sa rúška, robili sa celoplošné testovania po všetkých mestách a obciach. Už pri tomto testovaní sa odhalilo množstvo pozitívnych ľudí, ktorí ani netušili, že tento vírus prekonávajú a veru bolo ich dosť, až toľko, že bol štátom nariadený núdzový stav - zákaz vychádzania. Opatrenia v súvislosti so šíriacim sa ochorením COVID-19 dramaticky ovplyvnili nástup do práce, tí ktorí nemohli vykonávať prácu z domu a museli ísť aj napriek núdzovému stavu do práce, potrebovali mať platný negatívny test. Touto cestou sa žiada poďakovať pani starostke Bc. Márii Kleinovej a obecnému úradu za zriadenie mobilného odberového miesta pre antigénové testovanie nielen pre občanov Spišského Štiavniku, ale aj pre záujemcov z okolia. Tým uľahčili nám občanom, aby sa menej cestovalo, zabránilo rozširovaniu vírusového ochorenia COVIDU-19 a mohli sme získať testy, ktorí to k svojej práci alebo na iné činnosti potrebujeme. No v prvom rade veľká vďaka patrí celému odberovému tímu, či už sú to administratívni pracovníci Rudolf Šavel, Mgr. Lucia Malecká, Lucia Kubová,

Bc. Martina Galovičová, Mgr. Janka Zakučiová, Magdaléna Martonová, Mgr. Andrea Liptáková, Mikuláš Marton, Róbert Martinco, zdravotníci pri samotných odberoch MUDr. Alexandra Šavelová, MUDr. Zuzana Martinová, Helena Remiašová, MUDr. Daniela Slivková, Bc. Andrea Lučivjanská, Bc. Oskar Lučivjanský, Mgr. Stanislava Šomšáková, Bc. František Huba, Miroslav Mrava, Bc. Timea Martinková, ale aj tí, ktorých sa hádam obávame asi najviac, z tímu patriacich medzi administratívnych pracovníkov, tí ktorí nám dávajú správy o tom, či sme alebo nie sme pozitívni - Mgr. Ing. Zuzana Maliňáková

Testovanie (Autor foto: M. Javorský)

a náš správca farnosti Mgr. Daniel Šalát. Poďakovanie patrí aj členom Občianskej hliadky v Spišskom Štiavniku Milanovi Rusnákov, Petrovi Čonkovi, Martinovi Horváthovi, Ivanovi Žigovi, Milanovi Pačajovi, Jánovi Žigovi, Petrovi Žigovi a ešte veľa ďalším, ktorí vždy prišli, keď bolo potrebné doplniť testovací tím. Všetci títo, ktorí v rámci svojho voľného času a s veľkou dávkou trpezlivosti, týždeň čo týždeň riskujú svoje zdravie, ale i napriek tomu riziku sú ochotní prísť a podieľať sa na tom, aby sa znížila pozitívita pandémie Covidu-19 patrí im zo srdca od nás veľké ĎAKUJEME. A my ostatní budme k sebe ohľaduplní a dodržiame už nám známe R-O-R rúško-odstup-ruky a bude dobre...

Mgr. Katarína Galasová

(Pokračovanie zo strany 1)
vždy obdobím zrodu nového života a keď sa vrátim do detstva, určite sa mi s ňou spájajú tie najkrajšie spomienky, keď sme s kamarátkami na vyšnom konci vyšli do rôznych zákutí Hornádu, či do Kaštieľa a hľadali sme prvé kvietky - podbele, žabie očka, prvosienky... Chlapci vyšli hrať „gulky“ a vyrábať si z prútia pišťalky. A potom Veľká noc a všetky obrady, ktoré k nej patrili, či neodmysliteľná „kúpačka“. Aká však bola tá naša tohtoročná? Možno na prvý pohľad smutná. Bola však taká, akou sme si ju spravili. Aj keď počasie nám neprialo, chcem vysloviť obrovské „ĎAKUJEME“ nášmu duchovnému otcovi Danielovi Šalátovi, obecnému administrátorovi Marošovi Javorskému za pomoci aktivistov z obce, že neváhali a aktívne sa zapojili do vysielania veľkonočných obradov, čím vytvorili tú najposvätejšiu, najslávnejšiu a najautentickejšiu atmosféru, hĺbku a podstatu Veľkej noci v Spišskom Štiavniku. A práve to ju urobilo honosnou a výnimočnou. Spolu s neodmysliteľnou a predsa znova nezvyčajnou posviackou jedla vo veľkonočnú nedeľu, za zvuku zvončekov, kolies konského povozu a spevu nášho spevokolu cez obecný rozhlas, boli tieto dni veľkým požehnaním a nezabudnuteľným zážitkom. Chcem však poďakovať aj všetkým občanom za disciplínu počas týchto sviatkov - dní obmedzenia a zákazu vychádzania. Možno aj takýmto prístupom sa nám podarilo dosiahnuť to, že od 19. apríla sa môžeme opäť stretnúť, môžeme slobodnejšie dýchať, pohybovať sa, nakupovať a síce obmedzene, ale predsa využívať služby, navštíviť knižnicu ale predovšetkým, že deti konečne navštevujú materskú, základnú i spojenú školu. Niektoré ročníky sú síce ešte doma, ale ve-

Testovací tím (Autor foto: M.K.)

(Pokračovanie zo strany 3)

rím, že situácia vo farbách okresov bude priaznivá a aj títo žiaci sa do školy skoro vrátia. Verím, že to najhoršie obdobie je za nami a že skutočná jar je tu čoskoro a dodá veľa nových síl, energie a radosti. V tomto druhom čísle nášho Obecného spravodajcu nájdete myšlienky k týmto témam, ale aj k mnohým iným, ktorých autormi sú členovia našej redakčnej rady. Napriek obmedzeným možnostiam ich aktívne a neúnavne vytvárajú a posúvajú ich s láskou až k vám. Verím, že ich takto aj prijmete a vytvoríme tak interaktívny, vzájomne pôsobiaci celok o našom spoločnom živote v obci. V každom prípade sa budeme tešiť aj na vaše postrehy, spomienky a návrhy, ktoré môžete adresovať na redakčnú radu, alebo priamo na obecný úrad. V týchto dňoch sme si pripomínali aj Deň zeme. Tento deň si pripomíname na celom svete už po 51.krát. Hádám sme si ešte nikdy neuviedli jej hodnotu tak, ako teraz, keď sme zistili, že jedinou možnosťou, ako v rámci obmedzení nestratiť posledný kontakt s niečím, čo je nám blízke, je vyjsť si do prírody, nadýchnuť sa z plných pľúc a pokochať sa jej jedinečnosťou a nekonečnosťou. A tak na záver by som sa vrátila k uvedomeniu si významu priestoru a času nie len v našom Obecnom spravodajcovi, ale aj v našom živote. Naozaj je dôležité vedieť, čo k životu na tejto zemi patrí. Možno nám pomôže text jednej piesne o zemi: „Zem sa neháda, nie je patetická, nič nepripravuje, nekričí, neponáhľa sa, nepresviedča, nezastrašuje, nesľubuje, nediskriminuje, nemá žiadne zjavné neúspechy, nič nezatvorí, nič neodmietne, nič nevynechá ... „

S úctou

Bc. Mária Kleinová,
starostka obce

Do online samosčítania sa zapojilo 86 % obyvateľov Slovenska

SODB
2±21

**V Spišskom Štiavniku SA
ELEKTRONICKÝ SAMOSČÍ-
TALO 53 % obyvateľov.**

Skončila sa jedna z najdôležitejších etáp elektronického sčítania obyvateľov. Historicky prvé plne elektronické sčítanie obyvateľov má za sebou ďalšiu fázu. Prebehlo elektronické sčítanie obyvateľov a elektronickým formulárom sa samosčítalo 4 844 007 obyvateľov, čo predstavuje 86 % obyvateľov. Podľa predpokladov Štatistického úradu SR malo túto formu sčítania zvládnuť minimálne 70% obyvateľov. Dosiahnutý výsledok 86 % preto považujeme za veľký úspech a môžeme ho vnímať ako viditeľný, pozitívny posun v digitalizácii Slovenska, v schopnosti väčšiny obyvateľstva využívať informačno-komunikačné technológie. Štatistický úrad ďakuje všetkým sčítaným obyvateľom za dôveru a ich zodpovedný a proaktívny prístup.

Výsledky v rámci krajov

Prvenstvo v rámci krajov patrí Žilinskému kraju a tento

**SČÍTANIE
OBYVATEĽOV,
DOMOV A BYTOV**

kraj mal stabilne prvé miesto v podiele sčítaných obyvateľov počas celej doby online samosčítania. Sčítací formulár v Žilinskom kraji vyplnilo 92 % obyvateľov. Na druhom mieste je Trenčiansky kraj, ktorý dosiahol 90 % sčítaných. Na treťom mieste je Trnavský kraj, ktorý je na úrovni 89 % sčítaných obyvateľov. Bratislavský kraj je na štvrtom mieste s 88 % sčítaných obyvateľov. Nitriansky kraj je na piatom mieste 87 %. 85 % sčítaných obyvateľov dosahuje Banskobystrický kraj, v Prešovskom kraji sa sčítalo 83 % obyvateľov a v Košickom kraji je evidovaných 79 % sčítaných obyvateľov.

V rebríčku krajských miest

vedú mestá Banská Bystrica 90 %, Trenčín 89 % sčítaných obyvateľov a Žilina taktiež 89 % sčítaných obyvateľov. Ostatné krajské mestá dosiahli - Prešov a Trnava zhodne 87 % a Nitra 86 %. V mestách nad 10 000 obyvateľov má suverénne najviac sčítaných Dolný Kubín, Žilinský kraj až 92 %. V Trenčianskom kraji je to mesto Nová Dubnica

90 %, v Trnavskom mesto Šamorín 89 %, v Nitrianskom mesto Šaľa 89 %, v Banskobystrickom mesto Banská Bystrica 90 %, v Prešovskom mesto Poprad 88 %, v Košickom kraji mesto Spišská Nová Ves 85 % a Bratislavskom kraji mesto Pezinok 90 % sčítaných obyvateľov.

Sčítanie pokračuje asistovanou formou určenou pre digitálne vylúčených. Asistované sčítanie je určené obyvateľom, ktorí sa nemohli sčítať sami ani s pomocou blízkej osoby. Ide najmä o digitálne vylúčených obyvateľov, starších obyvateľov, obyvateľov v zariadení a obyvateľov marginalizovaných komunit. **Asistované sčítanie bude v období 1. 4. 2021 – 31. 10. 2021.** O začatí asistovaného sčítania na celom území SR alebo v jednotlivých okresoch rozhodne predseda Štatistického úradu SR v spolupráci s Úradom verejného zdravotníctva SR alebo regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva SR. Asistované sčítanie v obci potrvá 6 týždňov.

JZ

1. Stacionárny asistent na kontaktnom mieste

Sčítajte sa s pomocou stacionárneho asistenta sčítania na kontaktnom mieste v obci. Sčítajte sa sami, alebo s pomocou stacionárneho asistenta.

2. Mobilný asistent, o ktorého požiadate telefonicky

Sčítajte sa s pomocou mobilného asistenta sčítania, ktorý Vás navštívi doma, v prípade, že o takúto službu požiadate.

Obec Spišský Štiavnik bude mať zriadené jedno kontaktné miesto, ktoré bude na obecnom úrade. K dispozícii pre obyvateľov bude jeden stacionárny asistent a dvaja mobilní asistenti.

	Asistenti sčítania	Meno a priezvisko	Telef. kontakt	e-mail
1	Stacionárny asistent	Jana Zakuciová	052/77 85 630	zakuciova@spisskystiavnik.sk
2	Mobilný asistent	Anna Dubňanská	0918 611 230	tsp@spisskystiavnik.sk
3	Mobilný asistent	Alena Jarošová	0918 611 230	tsp@spisskystiavnik.sk

Úradné hodiny pre asistované sčítanie

Pondelok	08.00 – 12.00 hod.	13.00 – 15.00 hod.
Utorok	08.00 – 12.00 hod.	13.00 – 15.00 hod.
Streda	08.00 – 12.00 hod.	13.00 – 17.00 hod.
Štvrtok	08.00 – 12.00 hod.	
Piatok	08.00 – 11.00 hod.	

Zápis detí do 1. ročníka

Zápis do 1. ročníka ZŠ sa uskutočnil v našej škole v termínoch od 13. – 15. apríla 2021. Podľa pokynov MŠVVaŠ SR sme zápis organizovali bez prítomnosti dieťaťa a s preferenciou elektronickej prihlášky. Elektronickú formu prihlásenia využili len dvaja rodičia. Rodičia, ktorí nemajú prístup k internetu, mohli prísť zapísať svoje dieťa aj osobne s platným negatívnym testom na COVID-19 a s dôrazom na dodržiavanie hygienicko-epidemiologických opatrení. Zapísali sme 38 detí, z toho rodičia dvoch detí požiadali o odklad plnenia povinnej školskej dochádzky o jeden rok. Žiaci budú zaradení do tried podľa odporúčania psychológa a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu.

ZŠ Spišský Štiavnik

Postupne otvárame, pomáhajú nám aj kloktacie PCR testy

Máme za sebou všetci veľmi ťažké obdobie. Plné obáv, usmernení, príkazov, zákazov a často aj zmätkov zo strany nadriadených. Usmernenia, ktoré dostávame, sú často protichodné a riadenie školy v tomto chaosu je veľmi náročné. Čo platilo doobeda, poobede už neplatí a všetko sa mení v pokluse. Aj naša škola si prešla malým peklom. Od septembra 2020 sme sa trápili s pozitívou na COVID-19. Verili sme, že rok 2021 priniesie lepšie časy, ale aj na začiatku roka 2021 bola naša obec v zlých číslach. Preto krízový štáb obce od 16. februára 2021 zatvoril školu a žiaci sa vyučovali dištančne. Nechceli sme zopakovať situáciu, keď sa počas jesene nakazila polovica pracovníkov školy a, žiaľ, aj mnohí žiaci. Dištančné vzdelávanie je veľmi náročné tak pre rodičov žiakov, ako aj pre učiteľov. Učitelia musia vyučovať online prostredníctvom internetu a zároveň aj pripravovať žiakom bez možnosti pripojenia sa k internetu zadania. Tie potom musia následne hodnotiť a sledovať, kto si zadania prevzal, kto nie, koľko dní odvtedy prešlo, a keď nie je záujem zo strany žiaka, hlásiť túto skutočnosť na ÚPSVaR ako zanedbávanie školskej dochádzky. To, že ani online vyučovanie a ani distribúcia pracovných listov nie je ľahká úloha a nie je to ani dostačujúce, o tom nemusíme pochybovať. V konečnom dôsledku je to aj veľmi nákladné. Od septembra sme na kopírovacom stroji v škole urobili viac ako 300 000 kópií. Veľká vďaka patrí aj rodičom našich žiakov, ktorí podporovali a podporujú svoje deti pri vzdelávaní. Je to pre nich stresujúce. My si to uvedomujeme a vážime si to. Boli sme veľmi šťastní, keď sme po Veľkej noci mohli otvoriť prezenčné aspoň 1. stupeň. Od 19. apríla 2021 nastúpili do školy aj žiaci ôsmeho a deviatego ročníka. Bolo už načas. Veď deviataci mali už len 2 týždne do prijímacích pohovorov na stredné školy! Zatiaľ je podmienkou nástupu na prezenčné vyučovanie negatívny test aspoň jedného rodiča, ktorý žije so žiakom v spoločnej domácnosti a u žiakov 2. stupňa aj ich negatívny test. Testovanie antigénovým testom nie je ani spoľahlivé a často ani príjemné. Preto škola ponúka možnosť testovať sa žiakom našej školy kloktacími testami. Je to neinvazívne, nenáročné a čo je najdôležitejšie – je to PCR test, ktorý odhalí pozitívitu v každom štádiu ochorenia (na rozdiel od antigénového testu). Zatiaľ sme nastavení tak, že testovať budeme každý piatok a výsledky prídu rodičom formou sms správy do nedele. Stačí, aby si rodičia vyžiadali a vypísali formulár, ktorý im poskytne škola a v prípade, že sa daný ročník otvára, žiak bude zaradený do testovania. Škola posielala požiadavku na počet kloktacích testov vždy týždeň dopredu, takže formulár musia rodičia odovzdať do stredy do 10. hodiny týždeň pred testovaním. Za testy sa nič neplatí (a ani škola nič za testovanie nedostane) a rodič má relevantnú informáciu z PCR testu. Milí rodičia, budeme radi, keď využijete tento spôsob testovania Vašich detí a všetci si budeme istejší. Samozrejme, je to len na Vás a môžete si vybrať. Veríme, že postupne otvoríme celú školu a všetci spolu dokončíme tento školský rok úspešne.

Mgr. Mária Martinková, riaditeľka školy

Historický úspech našej žiačky Amálky Galovičovej

V predchádzajúcom čísle Obecného spravodajcu sme informovali o úspechu Amálie Galovičovej z 9. A triedy v okresnom kole v Olympiáde zo slovenského jazyka a literatúry. Aj krajské kolo dotiahla do zdarného konca. Amálka sa umiestnila na neuveriteľnom 2. mieste (krôčik od celoslovenského kola). Gratulujeme!

Mgr. Dominika Dudžáková, učiteľka SJL

Amálka Galovičová (Autor foto: archív ZŠ)

Z obecného zastupiteľstva

1. zasadnutie OZ/22.1.2021

OZ schválilo do návrhovej a mandátovej komisie Mgr. Katarínu Galasovú a Mgr. art. Marcela Duloviča a za overovateľov zápisnice taktiež Mgr. Katarínu Galasovú a Mgr. art. Marcela Duloviča. Mandátová a návrhová komisia OZ konštatovala, že bolo prítomných 9 z 9 poslancov (100 %) a OZ bolo uznášaniaschopné.

OZ schválilo program OZ v pôvodnom znení.

OZ zobralo na vedomie kontrolu plnenia uznesení z predchádzajúcich zasadnutí, v plnení ostáva uznesenie č. 51/2019 a 80/2020.

OZ zobralo na vedomie Správu č. 1/2020 z vykonanej kontroly a Správu o kontrolnej činnosti za rok 2020.

OZ zobralo na vedomie ponuku na prenájom nehnuteľnosti – pozemky vo vlastníctve Urbárskeho pozemkového spoločenstva Spišský Štiavnik a navrhuje zorganizovať ďalšie stretnutie na prehodnotenie danej ponuky na prenájom.

OZ schválilo

- Predloženie Žo NFP na SO za účelom realizácie projektu s názvom „Vysporiadanie majetkovo právnych vzťahov k pozemkom v obci Spišský Štiavnik“, kód výzvy: OPLZ-PO5-2020-4, pričom ciele projektu sú v súlade s platným územným plánom obce a s platným programom rozvoja obce
- Zabezpečenie finančných prostriedkov na spolufinancovanie projektu vo výške 5% z celkových oprávnených výdavkov, t.j. 3152,79 €
- Zabezpečenie financovania neoprávnených výdavkov, ktoré vzniknú v priebehu realizácie projektu a budú nevyhnutné na dosiahnutie jeho cieľa.

OZ schválilo mimoriadnu odmenu poslankyni Mgr. Kataríne Galasovej v zmysle Zásad odmeňovania poslancov Obecného zastupiteľstva, článku 7, v hrubom 739,68 €. Mimoriadna odmena sa udeľuje za splnenie mimoriadnej úlohy – vedenie kroniky a albumu obce za rok 2019.

Za správnosť výpisu: O.R.

Velkonočné sviatky patria medzi najkrajšie v roku. Sú spojené s maľovaním vajícok, polievaním, šibaním a sú najmä najväčšou kresťanskou pamiatkou. Sú to sviatky oslavy života a súvisia s príchodom jari. Aj naše škôlkarské deti majú radosť z tohto príchodu, preto si každý rok vyzdobia svoje šatne kuriatkami, zajačikmi, mnohými pestrými prácami, maľovanými kraslicami, či vytvoria milé veľkonočné pozdravy pre svojich najbližších.

Pani učiteľky sa snažia deťom do vienka odovzdať čo najviac zvyklostí a tradícií. Pri tejto príležitosti preto pripravili veľkú slávnosť, v ktorej sme sa im snažili priblížiť tieto významné zvyky. Úvodnou piesňou „Fašiangy Turíce“ boli vtiahnuté do čara Veľkej noci. Túto atmosféru zároveň umocnila tematicky vyzdobená trieda, v ktorej nechýbali symboly jari, či nadrozmerne maľované kraslice i korbáč vyzdobený farebnými stužkami. Význam jednotlivých, sviatočných dní je nepochybne zaujímavý nielen pre nás dospelých, ale očaril i deti. Postupne sme ich totiž previedli dňami od Zeleného štvrtka po Veľkonočný pondelok a spoznávali zvyky našich predkov.

Pri „Zelenom štvrtku“ sa dozvedeli, prečo má vlastne prívlastok zelený, a že v tento deň na stole nechýbali zelené potraviny ako napríklad špenát, šaláty, uhorka, hrášok a pod. Má to zabezpečiť šťastie a najmä ochrániť pred všetkými chorobami. V tento deň zároveň posledný krát zaznejú zvony.

„Veľkonočný piatok“ sa niesol v znamení pokojnej atmosféry. Zvony v tento deň ešte nezvonila a kríž je prekrytý látkou. V tento deň platil prísny pôst a podľa tradície sa nesmeli robiť nič náročné, nemalo sa spievať, zabávať. Pomenovali sme si symboly Veľkej noci ako baranček, bahniatka, kraslice, zajačik, kríž a vysvetlili ich význam.

Na „Bielu sobotu“ prevládal veľký ruch vo všetkých domácnostiach. Opäť sme im priblížili pomenovanie „biela“, pretože ho dostala podľa ukončenia smútočného obdobia. V tento deň sa museli pripraviť všetky sviatočné pokrmy, ako napr. varené vajčká, údeniny, hrudka, aby sa v nedeľu mohli posvätiť. A tak naše dievčatá v škôlke tiež vo veľkom upratovali, varili, piekli i zdobili bahniatka maľovanými kraslicami. Od štvrtka sa po prvý krát ozvú aj kostolné zvony. Rozprávali sme si o posvätnom ohni, ktorý chránil domovy pred

všetkými nebezpečenstvami a muži a chlapci ho išli posypať i na svoje pole, aby mali dobrú úrodu.

Na „Veľkonočnú nedeľu“ sme si spoločne s deťmi pripravili pokrmy do prútených košov a šli sme ich posvätiť do nášho pripraveného kostolíka. Po príchode domov sa rozdelili vajčká medzi všetkých členov „našej škôlkarskej rodiny“ na znak súdržnosti.

A nastal „Veľkonočný pondelok“. Tento deň sa opäť začalo zabávať, všade bolo veselo, hrala živá muzika, spievalo sa. Naši vyobliekaní a pripravení chlapci milo vinšovali dievčatám: „Prečo ty Anička ufúlaná chodíš“? „Či je mydlo drahé, či sa vody bojíš“? A dievčatá im vinš opätovovali: „Obľe ma šuhajko, veď je voda na to, dostaneš vajčko, veľmi pekné

Veľkonočná výzdoba (Autor foto: archív MŠ)

za to“. Následne sa začala šibačka, oblievačka, aby boli dievčence zdravé a krásne. A nezabudli ani na odmenu pre kupačov - vlastnoručne maľovanú kraslicu a uviazali im stužku na korbáč. Pokračovalo to poriadnou veselicoou, kde sa všetci dosýta vytancovali. Na záver pani učiteľky pripravili pre všetkých veľké prekvapenie! Živého zajačika. Deti boli nadšené a urobilo im to obrovskú radosť! Na pamiatku tohto dňa boli chlapci obdarovaní prúteným korbáčom a dievčence omaľovankou veľkej kraslice.

Prežili sme krásne dopoludnie cez zážitkové učenie plné poučenia, radosti, smiechu a zábavy.

M. Vavrová

Melánia Martonová a Tobiáš Galovič (Autor foto: archív ZŠ)

Aj napriek ťažkej situácii v súvislosti s pandémiou naši žiaci robia škole v Spišskom Štiavniku radosť. 11. februára 2021 sa uskutočnilo okresné kolo Dejepisnej olympiády, v ktorom našu školu reprezentovali: v kategórii C Melánia Martonová (9. A) a v kategórii D Tobiáš Galovič (8. A). S prihliadnutím na terajšiu situáciu pozostávala Dejepisná olympiáda výnimočne iba z dvoch okruhov, a to z úloh príslušného učiva daného ročníka a z úloh monotematického celku. Náročný monotematický celok zahŕňal vybrané problémy obdobia stredoveku, napr. spor o investitúru, krížové výpravy, bitku pri Hastingsse, Storočnú vojnu a mnohé ďalšie. Olympiáda prebiehala online a pozostávala v kategórii C z 23 otázok a v kategórii D z 24 otázok. V oboch kategóriách mali žiaci na vypracovanie 60 minút. Obaja žiaci našej školy patrili k úspešným riešiteľom, pričom Tobiáš sa umiestnil na skvelom 3. mieste, čo bol iba krôčik od účasti na krajskom kole!

Mgr. Jana Martinkovičová,
učiteľka dejepisu

108-ročná oslávenkyňa

Mary DuloVIC (Autor foto: archív)

Pani MARY DULOVIĆ COLENC sa narodila 3. marca 1913 v Spišskom Štiavniku. Bývala na Kláštornej ulici č. 201. Pravdepodobne v roku 1917 odišla so svojimi rodičmi do Ameriky. Teraz žije v BLAIRSVILLE. Aj vo vysokom veku je veľmi vitálna a často spomína na svoj rodný kraj a je veľmi hrdá na štiavnické korene. Pripomenula nám ju p. Viera Marecová. Pani starostka napísala našej rodáčke blahoželanie k jej vzácnemu jubileu.

Milá pani Mary

Nech Pán Boh žehná Vaše roky a nech Vám dá veľa milosti, nádeje a síl do tých ďalších. Nech sú tieto slávnostné Velikonočné dni, ktoré sme aj v našej vlasti a obci prežívali veľmi obmedzene v rámci prijatých opatrení v súvislosti s epidémiou Coronavírusu, ale aj tie ďalšie - naplnené radosťou, pokojom, šťastím a predovšetkým pevným zdravím.

Sme hrdí, že máme takúto vzácnu ženu - rodáčku a odovzdali sme pozdrav celej Vašej najbližšej žijúcej Štiavnickej rodine.

S úctou

Bc. Mária Kleinová
starostka obce Spišský Štiavnik

Ako sa rodilo ochotnícke divadlo v Spišskom Štiavniku

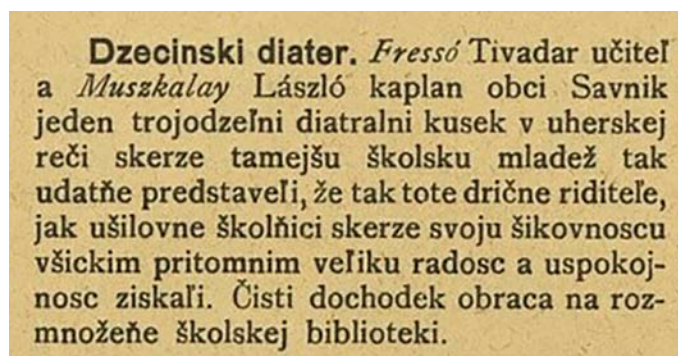
Už iba skôr narodeným Štiavničanom je známe a zaiste si na to aj radi spomínajú, že v sále Urbárskeho domu štiavnickí divadelní ochotníci dlhé roky prezentovali svojim spoluobčanom dramatické umenie. Hoci to neboli profesionálne odohrané predstavenia s bravúrne zvládnutými dialógmi a monológmi, bezchybnou pohybovou kreáciou, výtvarnou scénou od renomovaných scénografov, či dokonalým kostýmovým vybavením, v jednom však boli výnimoční. Boli to predovšetkým naši – štiavnickí ochotníci, ktorých sme poznali, často sme ich stretávali na našich uliciach, vedeli sme, kde pracujú, čo študujú i čo môžeme od nich, ako hercov, očakávať. Jedno mali však spoločné. Ochotne si ukrajovali zo svojho voľného času nie preto, aby si privyrobili, ale preto aby svojim spoluobčanom priniesli trochu umeleckého zážitku, ktorého v obci bolo vždy poskromne. Z historických prameňov sa dozvedáme, že divadlo a jeho prejavy na území dnešného Slovenska patrilo už od stredoveku k európskemu kultúrnemu priestoru. Predovšetkým v západnej časti tohto priestoru sa divadelné prejavy začali rozvíjať v dvoch formách – náboženskej a svetskej. Náboženské divadlo sa zrodilo priamo v lone cirkvi. Predovšetkým zakladanie kláštorov a reholí predstavuje veľký význam kresťanskej civilizácie. Kláštory a rády sa šírili na území dnešného Slovenska priamo zo svojich materských krajín. Svetské divadlo existovalo mimo cirkevných inštitúcií a z časti nadviazalo na tradície zaniknutej antickej frašky. Po páde Rímskej ríše naďalej žili mímovia a komedianti, ktorí cestovali a hrali tam, kde nachádzali príležitosti a hlavne vďačné publikum. Ich produkcie boli rôznorodé, uvádzali ich rôzni populárni speváci, artisti, žongléri, kúzelníci, tanečníci, ľudoví rozprávači, krotelia zvierat, povrazolezci a iní umelci. Pôvodne boli v službách kráľov, kniežat a bohatej šľachty, neskôr s rozvojom miest vystupovali na jarmokoch, trhoch, v krčmách a iných verejných miestach. Tu sa objavujú už väčšie, či menšie divadelné spoločnosti, ktoré brádzili krajinou aby pobavili jednotlivé vrstvy obyvateľstva a pritom si ako - tak zabezpečili skromnú obživu. Až postupne meniace sa hospodárske a sociálne pomery vo vtedajšom Rakúsko-Uhorsku vytvorili predpoklad pre výraznejší rozvoj kultúry ako celku, teda i dramatického umeniu. Prispeli k tomu predovšetkým reformy panovníkov Márie Terézie a Jozefa II., ktoré sa časom začali uplatňovať i na našom území. Dotýkali sa najmä zaostalejšieho hospodárstva a školstva. Až vyššia úroveň školstva vytvorila základ pre rýchlejší a komplexnejší rozvoj vtedajšej spoločnosti. Nemalú úlohu pri formovaní vzdelania najmladšieho obyvateľstva, ktoré zahŕňovalo tiež predmety vierouky a mravouky, zohrali po školskej reforme, ľudové školy na našom území, ktorej zriaďovateľom i gestorom bola v prevažnej miere cirkev. Mimo rámca školských osnov, predovšetkým národne orientovaní učitelia, viedli svojich žiakov k stále populárnejšiemu divadlu. V prvopočiatkoch išlo výhradne o náboženské témy divadelných hier, čo je pochopiteľné, keďže cirkev prísne kontrolovala všetky aktivity školy vo svojej gescii. Ochotnícke divadlo v súčasnom ponímaní sa na území dnešného Slovenska začalo formovať až v 19. storočí. Takýto vleklý vývoj súvisel s pomalým rastom národno uvedomelého meštianstva a vzdelanostných vrstiev. Jeho vznik a rozvoj iniciovalo až kultúrne, hospodárske, no predovšetkým národné prostredie v srdci Liptova, v Liptovskom Svätom Mikuláši. Tam 22. 8. 1830 odohrali miestni členovia divadelného spolku premiéru hry Jána Chalupku: Kocúrkovo. Levý podiel na tejto udalosti mal na svedomí významný organizátor a propagátor slovenského ochotníckeho divadla, kníhtlačiar Gašpar Fejérpataky-Belopotocký.

Okrem už uvedených vonkajších i vnútorných aspektov, ktoré ovplyvňovali hospodárske i sociálne a kultúrne pomery na území dnešného Slovenska, sa bytostne dotýkali aj našej obce. O čosi neskôr sa aj tu nesmelo rodiť a formovať ochotnícke divadlo. Na tomto vývoji mali mimoriadnu zásluhu bezpochyby miestni učitelia, ktorí sa etablovali v priebehu rokov v miestnej škole. Odborná úroveň jednotlivých učiteľov pôsobiacich v obci od dôb Rakúsko-Uhorska po 20-te roky 20. storočia bola rôzna. Nebola tu núdza o pretlak maďarčiny a potlačanie národných pohybov. Post učiteľa zastávali výhradne vzdelanejší muži, nezriedka však aj vojnoví vyslúžilci bez patričného pedagogického vzdelania. No vzdelaní učitelia, okrem povin-

Titulka periodickej tlače z 10.marca 1912, v ktorom bol uverejnený článok o divadelnom predstavení v Štiavniku.

nosti formovať školskú mládež v rámci učebných osnov, pôsobili aj na rozvoj ich estetického cítenia. Dôkazom toho snaženia je aj článok, ktorý sa objavil v dobovej periodickej tlači z roku 1912, kde sa uvádza, že štiavnickí žiacikovia už pred 1. svetovou vojnou hrávali v miestnej cirkevnej škole divadlo pod režisérskym vedením vtedajšieho mladého, 24 ročného učiteľa a kantora, rodáka z neďalekého Vrbova, Bohdana Freša, ktorému asistoval miestny pán kaplán László Muszkalay.

Článok v periodiku NAŠA ZASTAVA z marca 1912.

Tí nacvičili so školáčikmi divadelné predstavenie v troch dejstvách. Jeho názov žiaľ nevieme, no keďže článok o tomto počíne vyšiel v dobovom periodiku NAŠA ZASTAVA v marci 1912, môžeme len predpokladať, že šlo pravdepodobne o hru s vianočnou tematikou, ktorú odohrali v decembri roku 1911. I keď je tlačová správa (tak ako aj celé periodikum) písaná v šarišskom nárečí, je pre nás Spišiakov celkom zrozumiteľná. Okrem iného sa z nej dozvedáme, že školské divadelné predstavenie bolo v „uhorskej reči“ (rozumej: v maďarčine), ktorá sa v tom čase vyučovala aj na štiavnickej ľudovej škole. Môžeme však polemizovať o tom, či „drične riditele jak ušilovne školni-

A black and white photograph of a group of approximately 15 people, likely a theatrical troupe, posing in front of a painted backdrop depicting a forest scene with trees and a distant building. The group is dressed in various costumes, including hats, vests, and traditional-looking garments. Some individuals are holding props like a violin and a long staff.

Druhý rad: Helena Javorská (z gánku), Štefan Hoza, Ján Šuták, Helena Martinková (rod. Nogová), Pavol Dulovič (horár), Ondrej Javorský (z Ličanského), Štefan Jaroš, Ján Martinko (Jošček – pozerá spoza kulís

[illegible][illegible]

Obecný spravodajca - štvrťročník pre obyvateľov obce Spišský Štiavnik - číslo 2/2021 - ročník XVIII - strana 9

učebňu) na hranie divadla vyprosia u školskej stolice. O vstupnom sa rozhodne neskôr. Čistý zisk bude uložený na členskú knižku v úverovej banke a na úhradu hasičských potrieb." V ďalšej Zápisnici č.18 zo dňa 17.novembra 1935 sa píše: „Predseda DHS oznámil prítomným svoj úmysel odohrať divadelné predstavenie na vianočné sviatky. Prítomní vyslovili s návrhom svoju najlepšiu ochotu. Na otázku, čo sa bude hrať, predseda uviedol, že z Turčianskeho Sv. Martina došlo viacej

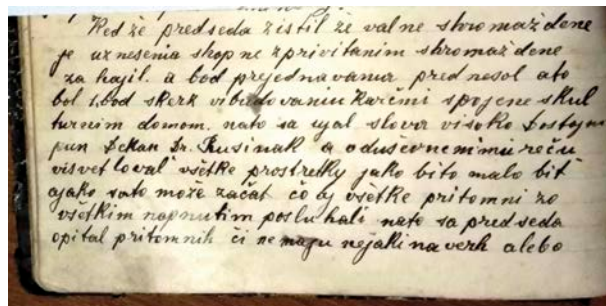
Táto snímka zachytáva štiavnických ochotníkov už na javisku Urbárskeho domu pravdepodobne pri jeho slávnostnom otvorení v roku 1940. Sediaci v strede sú režiséri hry: Ladislav Rusiňák s manželkou.

knižiek, z ktorých vybral **Svedomie** v 5 dejstvách od Terézie Vansovej a **Strašidlo** – veselohru v 3 dejstvách (Ferko Urbánek). Divadlo sa bude nacvičovať v bývalej krčme u Hanska. Predstavenie bude v učebnej sieni pána správcu Ganóciho." Traduje sa, že uvedené divadelné predstavenie štiavnických ochotníkov malo medzi Štiavničanmi veľký úspech, čo zaiste povzbudilo vtedajšiu mládež na čele s režisé-

Tí istí štiavnickí ochotníci v roku 1940, ako na predchádzajúcej fotografii, no snímka ich zachytáva pri sociálnom a hospodárskom objekte na školskom dvore (dnes dvor materskej školy). Pravdepodobne ide o predstaviteľov divadelnej hry Jána Palárika **Drotár**. Hore zľava: Štefan Slivka–Gažička (zahynul roku 1944 pri bombardovaní Bratislavy), Anna Ilenčíková (Dulovičová), Ján Šavel, Etela Špinerová, Helena Martinková (Mravová), Rudolf Rusiňák, Mária Chripková (Sedmáková), Pavol Hudzík. Dole: Štefan Hudzík (kováč), Ľudovít Jamnický a Ján Martinko–Kubuš.

rom pánom Jozefom Martinkom k tomu, aby pokračovali v uvádzaní divadelných hier slovenských autorov na domáce javisko. Hoci „domáce javisko“ predstavovalo v tej dobe vlastne iba vyvýšenú časť učebne v ľudovej škole, pričom oponu tvorili ľanové plachty zavesené na pevnom motúze pod povalou učebne. Kulisy a rekvizity si účinkujúci herci s režisérom vyrábali svojpomocne z dostupných materiálov. To, že rozvíjať kultúru v obci (a tým aj ochotníckeho divadlo) nebude dlhodobo možné v takých skromných podmienkach, si čoraz naliehavejšie začali uvedomovať i vtedajší predstavitelia obce, miestni pokrokoví učitelia i duchovný otec. Tak sa stalo, že 27. marca 1938 sa v 3. triede rímsko katolíckej školy konalo riadne Valné zhromaždenie Urbárskeho spoločenstva vlastníkov obce Štiavnik. Jediný bod programu tvoril návrh na vybudovanie kultúrneho domu spolu s urbárskou krčmou. Slova sa ujal vdp. Dr. Ján Rusiňák a v oduševnenej reči vyzval urbárníkov, aby podporili výstavbu kultúrneho domu. Po ňom vo svojom príhovore aj pán učiteľ Hradský apeloval na prítomných, aby podporili návrh pána farára. Určite bol medzi nimi aj pán Jozef Martinko (Cihoň), o ktorom som sa už vyššie zmienil. Skutočnosť, že v susednej Hranovnici už kultúrny dom v tom čase stál a v Hrabušiciach bol pred dokončením, prispie-

Výňatok z originálu Zápisnice Urbárskeho spoločenstva v Štiavniku z 27. marca 1938.

lo k rozhodnutiu postaviť aj v Štiavniku kultúrny stánok. Z dostupných prameňov sa dozvedáme, že po schválení zámeru vybudovať kultúrny dom bol vypísaný konkurz na zhotoviteľa stavby, vyhladnutý vhodný pozemok bolo nutné najprv odkúpiť od vtedajších majiteľov Jozefa a Márie Javorských. Staviteľom urbárskeho domu sa na základe výberového konania stala popradská stavebná firma pán Štefana Horvátha. Celkový náklad na výstavbu Urbárskeho domu činil viac ako 200 tis. vtedajších korún. Stavba bola zrealizovaná za necelé dva roky, k čomu výraznou mierou prispeli miestni občania. To, že sa výstavba borila s rôznymi problémami (hlavne finančnými) je pochopiteľné, no nakoniec sa zámer vybudovať kultúrny stánok pre vtedajších súčasníkov i nasledujúce generácie, podaril.

Koniec 1. časti

V článku sú použité materiály z pripravovanej Kroniky o ochotníckom divadle v Spišskom Štiavniku.

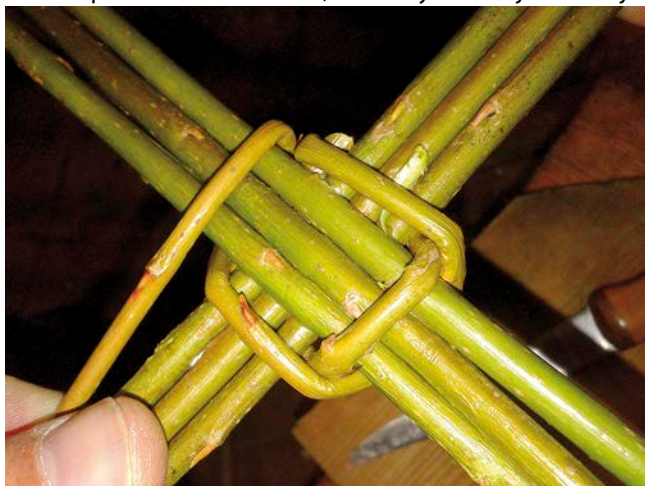
Február 2021

Ing. Ján Šavel

Zopár drobných postrehov k tomu, ako sme pletli košíky

Košikárstvo patrí v našej dedine k starým remeslám. Na gazdovstvách sa pestovali zemiaky a na sadenie zemiakov aj na zber bol košík nutnosť. S príchodom mechanizácie poľnohospodárstva táto pragmatická potreba výrazne ustúpila, zemiaky sadili aj zbierali stroje. Dnes z viacerých, pre mňa ťažko uveriteľných dôvodov, aj tých zemiakov sa pestuje zlomok toho, čo pred tridsiatimi rokmi. Dnes je však viac ovocných stromov, ako za čias našich dedov, takže košík občas niekto potrebuje. Z nutných remesiel, ktoré sa odovzdávali z otca na syna a z matky na dcéru, sa stáva záujmová činnosť. Aj to často na okraji záujmu a nemá ju kto činiť. Lebo často vlastne naozaj nie je prečo. Všetko sa dá kúpiť, objednať z internetu, z Číny nám to pošlú a kuriér doručí. Lacnejšie, ľahšie, jednoduchšie, skôr.

Čo však učíme svoje deti? Deti sa učia tým, že nás pozorujú. Tato má dva dominantné (stabilné) stavy: nie je doma a keď je doma, nerobí nič užitočné. Hrabe na internete, pozerá televízor alebo spí. Dobré, trochu prehľadám. Druhá vec, čo deti učíme, že nie je rozdiel medzi tým, čo chceme a čo potrebujeme. Potrebujeme strechu nad hlavou, teplo, jedlo, lásku. Chceme paláce, bazény, kolotoče, pštroša, klimatizáciu s presnou zónovou reguláciou, lukulské hody a účinnú odtučňovaciu diétu, tretiu ženu... Kúpime si takmer všetko, čo si zmyslíme. Žijeme v najlu-

Postup pri pletení košíkov (Autor foto: Eliška Galovičová)

xusnejšej dobe, aká kedy v dejinách bola. Keď človek v Európe nie je akurát bezdomovec, má sa lepšie, ako šľachtic v stredoveku. Šľachtic v stredoveku mal povinnosť sadnúť na koňa a so svojimi poddanými, čo kráčali peši, tiahnuť s kráľom do vojny. U nás vojnu pamätajú iba najstarší ľudia. Byť alebo domček poskytuje lepšiu ochranu pred zimou a vetrom, ako najluxusnejšie paláce. Málokto vie, aké je to mať doma vši a myši. Vieme, čo je chuť na jedlo a myslíme si, že je to hlad. Skutočný hlad však málokto z nás pamätá. Základná lekárska starostlivosť je dostupná na zavolanie. K tomu lieky, o akých v stredoveku nechýrali ani králi. Otočíš kohútik - voda tečie, škrtnes zápalkou - plyn horí. Nepotrebujeme latrínu na konci dvora. Ani nečakáme na Jána, že sa konečne okúpeme, keď sa voda v Hornáde zohreje. Napriek tomu učíme deti, že doba je zlá, že si nič nemôžeme dovoliť a že je málo peňazí. Že ľudia už pomaly nemajú čo do úst a väčšina národa má nadváhu, ak nie obezitu. To porovnávame s čím? Iba vymyslené filmové postavičky a falošné instagramové príbehy sú na tom lepšie.

Uplestť košík, to chce štyri veci: kto, z čoho, kedy, komu. O košíky na zemiaky je malý záujem. Zmeniť sortiment sa dá, na to netreba nejakú veľkú inováciu. Treba len pripustiť, že trh sa zmenil. (Napríklad mne to trvalo iba desať rokov. Našťastie z košíkov nežijem.) Košíky na huby, na ovocie, na kvety. Tu sa opäť blížíme k hranici toho, čo chceme a čo potrebujeme. Keď však si zachováme manuálne zručnosti, vedomosti a aj zdanlivo primitívne technológie, budeme ako spoločnosť menej zraniteľní. Nemyslíme komerčne ich predvádzať v stratovom režime, ale v nejakom útme ako koníček. Ak môžete, naučte deti robiť hocičo, čo

viete: vyrezávať, šiť, variť, chovať, pestovať... Keď sa nabudúce v Suezskom prieplave loďka zanovito vzprieci, kuriér možno tak skoro nepride. Home-made sa môže hodiť. Možno si pamätáte, takto pred rokom šijací stroj mal cenu zlata.

Kedy robiť košíky? Odpoveď tiež môže byť z niekoľkých strán. Na pletenie košíkov sú vhodné iba prúty, ktoré vyrástli za posledné leto. Použiť sa dajú vtedy, keď z nich na jeseň opadne lístie až do jari, keď začnú pučať bahniatka. Dvojročné prúty už majú dva letokruhy, sú už drevnaté, preto sa viac lámu ako ohýbajú. Na košík si treba nájsť asi štyri hodiny čistého času. Samozrejme, bez blikajúceho televízora, internetu a fajčiarskej prestávky.

Z čoho? Na stredne veľký košík spotrebujeme asi stodvadsať prútov dlhých aspoň meter. U nás rastie viacero druhov vrby. Nie každá je vhodná na pletenie. Väčšina druhov vrby sa pri ohýbaní láme a nedá sa pliesť. Smutná vrba by sa pliesť dala, ale má príliš mäkké drevo a výrobky z nej by mali príliš krátku životnosť. Tá parádna vysoká vrba, čo na drevoštiepku pestujú, tá sa štiepe. Treba jeden prút okolo prsta. Keď sa prút navinie a nepoláme, prúty z celého kríka sú použiteľné. Treba nájsť vhodnú vrbu, ktorú niekto vlni vyrúbal. Cestári okolo cesty, povodie okolo rieky alebo energetici pod vedením. Bobry sú dobrí a ťaženie palivového dreva tiež príde vhod. Zotatá vrba s niekoľkoročným zdravým koreňom vyženie nové prúty, niekedy až tri metre dlhé. Na ďalší rok sa tieto prúty začnú vetviť a hrubnúť a na pletenie už nie sú vhodné. O niekoľko rokov však môžu poslúžiť ako násady do metly alebo do vidiel. Kto môže pliesť košíky? Takmer každý. Dokonca je to práca vhodná pre slepcov. Mali sme v dedine slepého starého pána, ktorému deti nosili prúty. Za balík dobrých prútov dával päťdesiat halierov. Samozrejme, vtedy tie peniaze mali väčšiu cenu, ako necelé dva eurocenty podľa konverzného kurzu. Tých niekoľko základných úkonov nie je zložitých. Nájsť a nazbierať prútie. Ostrý nôž, dobrý šamrlík, vhodný varštag, (môže byť aj kuchyňa, keď sa s tým pani domu zmieri) kus špagátu a záhradnícke nožnice ako skvelý bonus. Potom už len trpezlivo sedieť a pliesť. Každý z

Hotové výrobky (Autor foto: Eliška Galovičová)

tých stodvadsiatich prútov treba ohnúť asi dvadsaťkrát a košík je hotový. Radosť z pekného diela preváži bolesť v prstoch od pletenia a radosť z toho, že sa obdarovaný človek teší, zďaleka preváži bolesť v celom tele od dlhého sedenia. Existujú ešte dve technológie, o ktorých som počul, ale neovládám. Bielenie prútov. Vrbové prúty sa dajú zbaviť kôry. Vraj ich treba strašne dlho variť a potom sa dajú ošúpať. Košíky z takýchto prútov sú biele, krajšie a netrúsia sa z nich púčiky. Košíky z lúbkov. Z palíc liesky sa dajú naštiepať tenké úzke a dlhé doštičky. Z nich sa košíky pletú veľmi podobne, ako z vrbových prútov.

Treba sa mi pýtať ľudí, čo vedia. Pamätníci nevedia nahrávať na youtube. Toto zase by mohli urobiť vnúcatá namiesto nich.

OG

Dôležité telefónne čísla

Tiesňová linka 112

Hasiči 150

Záchranná služba 155

Polícia 158

Lekárska služba prvej pomoci

Poprad 712 51 11

Elektrina 0850 123 333

Plyn 0850 111 727

Poruchy verejného vodovodu

Poprad 772 95 48

Call centrum Veolia PVPS

Poprad 0850 111 800

Porucha kanalizácie v obci:

0903 605 247

OBCENÝ ÚRAD SPIŠSKÝ ŠTIAVNIK
HORNÁDSKA 241
059 14 SPIŠSKÝ ŠTIAVNIK
IČO: 00326569
TELEFÓN: +421 (52) 788 56 01-03
WWW.SPISSKYSTIAVNIK.SK

PONDELOK: 7.00-12.00, 12.30-15.00
UTOROK: NESTRÁNKOVÝ DEŇ
STREDA: 7.00-12.00, 12.30-17.00
ŠTVRTOK: NESTRÁNKOVÝ DEŇ
PIATOK: 7.00-12.30

STAVEBNÝ ÚRAD
PONDELOK: 7.30-11.30-ING. ZAVACKÁ

OBCENÝ SPRAVODAJCA •
ŠTVRŤROČNÍK OBYVATEĽOV
SPIŠSKÉHO ŠTIAVNIKA •

VYDÁVA OBEC SPIŠSKÝ ŠTIAVNIK

• REDAKČNÁ RADA: MA-
ROŠ JAVORSKÝ, BC. MÁRIA
KLEINOVÁ, OLGA RÁKOCIO-
VÁ, ANTÓNIA ZUMMEROVÁ,
MGR. MÁRIA MARTINKOVÁ,
MGR. MARTINA MIZEROVÁ,
MGR. KATARÍNA GALASOVÁ
ING. ONDREJ GALOVIČ •
VYCHÁDZA V NÁKLADE 500 KS •
NEPREDAJNÉ • UZÁVIERKA
NASLEDUJÚCEHO ČÍSLA BUDE
15. JÚLA 2021 •

E-MAIL: REDAKCIA@SPISSKYSTIAVNIK.SK
DÁTUM VYDANIA: 30. APRÍL 2021
REGISTRAČNÉ ČÍSLO EV 4002/10
ISSN 1339-5602

Rozhodnutia

Oznamujeme občanom, že za komunálny odpad a daň z nehnuteľností budú doručované elektronické rozhodnutia, podpis a pečiatku na ňom nahrádza doložka o autorizácii. Na uvedenom rozhodnutí je QR kód, načítaním QR kódu uhradíte dané rozhodnutie. Občanom a firmám, ktorí majú aktivovanú elektronickú schránku doručuje obec rozhodnutia priamo do elektronickej schránky.

AZ

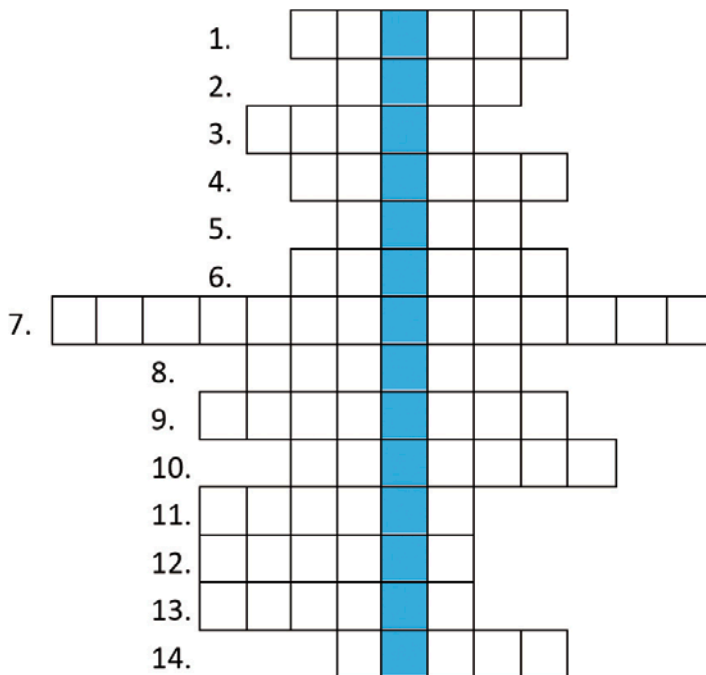
FOTOHÁDANKA č. 1/2021

Do našej súťaže FOTOHÁDANKA z Obecného spravodajcu č. 1/2021 sme dostali dve správne odpovede. Na obrázku bola rúčka na pletený košík z prútia. Zo správnych odpovedí sme vyžrebovali Pavla Pemčáka z ulice Mlynskej. Výherca si môže odmenu vyzdvihnúť na Obecnom úrade v Spišskom Štiavniku.

Milé deti!

Ponúkame Vám možnosť potrápiť svoje hlavičky a vyplniť tajničku s hádankami.

Deti, niečo pre vás mám,
hádanku vám zahádam.
Budeže to hádanôčka,
odpoveď na teba počká.
No nie dlho, odpovedz hneď,
precvič si rozum aj pamäť!
Dve-tri dobré hádanky
nezaškodia zaránky.
A každý mi uverí,
že ani po večeri.

1. Na vysokej nohe žije, len diétne mäsko hlce. V bielom šate odetý, za teplom rád odletí. Čo je to?
2. Vrí, trúbí, sviety, dymí a predsa ho radi máme. Občas ho poumývame, slúži otcovi i mame. Čo je to?
3. Zdobia kravy, zdobia kozy, zdobia náš stôl vďaka mame, keď si k raňajkám sadáme. Čo je to?
4. Nemusí byť veľký, drahý, ak je s láskou darovaný. Vždy ho radi dostávame, no najradšej ho dávame. Čo je to?
5. Tak je to zariadené, že vždy idú v páre: dve, štyri či šesť, nikdy nie tri, päť. Čo je to?
6. Chcete vedieť, čo je nové doma a či v širom svete? Čiernym na bielom to oznámia, občas pochvália či pohania. Čo je to?
7. Ani sa nevarí, ani sa nesolí a predsa celý svet vyživí. Čo je to?
8. Na vršku stojí biely z kresaného kameňa. V jeho lodi čaká ťa duchovná premena. Čo je to?
9. Nemerajú sa ním metre, ani litre, ani kilá, ale povie, čo za oknom pani zima urobila. Čo je to?
10. Bez úst, ale s jazykom rady chodia v páre, aj keď verne slúžili, nechceme ich staré. Čo je to?
11. Z prútikov je spletený, stužkami ozdobený. Prináša smiech, veselosť, ktorých nikdy nie je dosť. Čo je to?
12. Len s pomocou slnka, vody sa nám v chotári, do sto zniek sladkú šťavu ukryť podarí. Čo je to?
13. Máme takého proroka: od roka do roka nič mu ješť nedávame, len mu ruku podávame. Čo je to?
14. Je to malá kocka, či je vo fľaši, voňavou penou vždy špinu odpláší. Čo je to?

V tajničke je ukrytý názov knihy pre deti.

Vyplnenú tajničku nám pošlite na adresu obec@spisskystiavnik.sk do 20. mája 2021.